

MINISTER FINANSÓW

FN/FN1/0602/8/MPL/2010/BMI9 - 4246

Warszawa 27 kwietnia 2010 r.

SECRETARIA
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 28.04.10
nr 2882 podpis

Pan
Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

Odpowiadając na oświadczenie senatora Pana Marka Trzcńskiego z dnia 26 marca br., przesłane przez Pana Marszałka przy piśmie z dnia 31 marca br. znak: BPS/DSK-043-2621/10, dotyczące podjęcia działań przez Ministra Finansów w sytuacji coraz częstszego braku zdolności kredytowej obywateli w kontekście omijania przez instytucje udzielające kredytów i pożyczek przepisów tzw. ustawy antylichwiarskiej, uprzejmie przedstawiam następujące stanowisko.

W dniu 7 lipca 2005 r. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uchwalił ustawę o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 157, poz. 1316), zwaną „ustawą antylichwiarską”. Ustawa ta weszła w życie 20 lutego 2006 r. a jej przepisy stosuje się do czynności prawnych dokonywanych po tej dacie. Zgodnie z ustawą odsetki wynikające z czynności prawnej, a więc zarówno umowy o kredyt, jak i umowy pożyczki, nie mogą przekraczać czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego (odsetki maksymalne).

Jeśli chodzi o zakres podmiotowy ww. regulacji, należy wyraźnie podkreślić, że ustawodawca wprowadził ją poprzez dokonanie zmiany w Kodeksie cywilnym, co oznacza, że ustawowe ograniczenia wysokości odsetek kapitałowych dotyczą wszystkich uczestników obrotu. Górna granica odsetek kapitałowych ma zatem zastosowanie zarówno w stosunkach między przedsiębiorcą (np. instytucją finansową) i konsumentem, w obrocie obustronnie profesjonalnym, a także w stosunkach między samymi konsumentami. Regulacja ta nie dotyczy zatem wyłącznie relacji instytucji finansowej z jego klientem.

Jednocześnie aby zapewnić przestrzeganie tych ograniczeń, ustawodawca zdecydował się na obwarowanie ich sankcją karną. I tak, dodany przez art. 3 pkt 4 nowelizacji z dnia 7 lipca 2005 r. przepis art. 18a ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2001 r., Nr 100, poz. 1081 ze zm.) przewiduje karę grzywny, ograniczenia wolności lub pozbawienia wolności do 2 lat za przestępstwo polegające na pobieraniu z tytułu kredytu konsumenckiego korzyści przekraczającej wyznaczony przepisami próg.

Pragnę także wskazać, że istnieje możliwość skutecznego egzekwowania ww. przepisów, w przypadku naruszenia uprawnień konsumentów pokrzywdzonych przez nieuczciwych kredytodawców. Istnieją bowiem możliwości skorzystania z bezpłatnej pomocy prawnej miejscowo właściwego rzecznika konsumentów, do którego pokrzywdzona osoba może się zwrócić w konkretnej sprawie. Do kompetencji rzecznika należy:

- zapewnienie bezpłatnego poradnictwa konsumenckiego i informacji prawnej w zakresie ochrony interesów konsumentów,
- składanie wniosków w sprawie stanowienia i zmiany przepisów prawa miejscowego w zakresie ochrony interesów konsumentów,
- występowanie do przedsiębiorców w sprawach ochrony praw i interesów konsumentów,
- współdziałanie z właściwymi miejscowo delegaturami Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, organami Inspekcji Handlowej oraz organizacjami konsumenckimi,
- wytaczanie powództwa na rzecz konsumentów oraz wstępowanie, za ich zgodą, do toczącego się postępowania w sprawach o ochronę interesów konsumentów.

Rzecznik konsumentów w sprawach o wykroczenia na szkodę konsumentów jest oskarżycielem publicznym w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia, posiada również możliwość występowania do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z wnioskiem o wszczęcie postępowania antymonopolowego oraz przeciwko czynom nieuczciwej konkurencji.

Jednym z głównych warunków ochrony konsumentów na rynku usług finansowych jest konkurencja w sektorze bankowym, ubezpieczeniowym i firm inwestycyjnych. Każda interwencja legislacyjna powinna być przeanalizowana pod kątem ewentualnych korzyści dla konsumentów i kosztów ponoszonych przez instytucje finansowe, zobligowane w nowych regulacjach do zmiany swoich praktyk i procedur.

Przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 ze zm.) nie regulują sposobu ani wysokości pobieranych opłat za czynności bankowe. Decyzje w tym zakresie są autonomicznymi decyzjami poszczególnych banków. Wysokość tych opłat jest wypadkową polityki i strategii banku, oddziaływania konkurencji i sił rynkowych. Minister Finansów nie może władczo ingerować w treść umów zawartych przez banki z ich klientami. Takich uprawnień nie posiada również Komisja Nadzoru Finansowego. Zgodnie z art. 138 ust. 7 ustawy Prawo bankowe środki podejmowane przez Komisję Nadzoru Finansowego w ramach sprawowanego nadzoru nie mogą naruszać umów zawartych przez bank z klientami, w tym także z nieprofesjonalnymi odbiorcami usług finansowych, jakimi są konsumenci.

Z faktu, iż tzw. „ustawa antylichwiarska” to ustawa zmieniająca Kodeks cywilny oraz dotycząca ustawy o kredycie konsumenckim wynika, że interpretacja jej przepisów oraz podejmowanie ewentualnych działań w zakresie nią objętym, należy do kompetencji Ministra Sprawiedliwości oraz Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. W ubiegłym roku Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów przygotował założenia do nowej ustawy o kredycie

konsumenckim, implementującej postanowienia zmienionej dyrektywy o kredycie konsumenckim. W dniu 5 stycznia 2010 r. założenia do tej ustawy zostały przyjęte przez Radę Ministrów. Intencją projektodawców jest m. in. wzmocnienie dotychczasowej ochrony konsumentów w relacjach z profesjonalnymi podmiotami w zakresie kredytu konsumenckiego.

Z powiadamia,

Z upoważnienia Ministra Finansów
PODSEKRETAŃZ STANU

Dariusz Daniluk

Do wiadomości:

- 1) Departament Spraw Parlamentarnych
w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
- 2) Biuro Ministra – w miejscu